

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

Zdravotní stav české populace - výsledky studie EHES 2019

Předkládaná publikace je věnována Evropskému výběrovému šetření zdravotního stavu populace se zdravotním vyšetřením - EHES 2019 (European Health Examination Survey). Toto šetření doplňuje a navazuje na dotazníkové šetření EHIS (European Health Interview Survey). Cílem šetření bylo přinést aktuální informace o zdravotním stavu české populace a zmapovat rizikové faktory, které ho ovlivňují. Šetření EHES objektivizuje údaje, které při sebehodnocení sdělí respondenti v dotazníku a konfrontuje je s hodnotami naměřenými v rámci lékařského vyšetření.

Klíčová zjištění (Populace 25-64 let)

Minimální evropský modul o zdraví (MEHM)

- Své zdraví považovalo za velmi dobré 27 % respondentů, jako dobré jej hodnotilo 52 %. Celkem tak hodnotilo své zdraví jako dobré nebo velmi dobré 79 % respondentů. Pouze 4 % respondentů považovala svůj zdravotní stav za špatný nebo velmi špatný. Nebyly nalezeny rozdíly mezi muži a ženami.
- Chronickou nemoc nebo problém uvedlo 40 % mužů a 46 % žen, výskyt se zvyšoval s věkem. Ve věkové kategorii 55-64 let uvedlo chronické potíže až 66 % mužů a 60 % žen.
- Vážné dlouhodobé omezení v běžných aktivitách ze zdravotních důvodů uvedlo pouze 5 % osob, 22 % osob bylo sice omezeno, ale ne vážně, bez omezení v běžných aktivitách bylo 73 % respondentů. Prevalence těchto omezení se zvyšovala s věkem. Nebyly nalezeny rozdíly mezi muži a ženami.

Hypertenze

- Hypertenze byla zjištěna u 46 % mužů a 26 % žen.
- O svém zdravotním problému nevědělo 39 % mužů a 26 % žen s hypertenzí.
- Úspěšná léčba (kontrola) hypertenze byla zjištěna u 5 % léčených mužů a 21 % léčených žen.
- Vysoký normální TK byl zjištěn u 18 % u mužů a 14 % u žen.

Dyslipidémie

- Průměrná hodnota celkového cholesterolu byla 5,08 mmol/l u mužů a 5,16 mmol/l u žen.
- Prevalence hypercholesterolémie byla zjištěna u 59 % mužů a 57 % žen.
- Prevalence dyslipidémie se vyskytovala u 74 % mužů a 70 % žen.
- O svém zdravotním problému (dyslipidémii) nevědělo 67 % mužů a 66 % žen.
- Byla zjištěna velmi nízká úroveň medikace a úspěšné léčby (kontroly) dyslipidémie. Z osob, které věděly o svém zdravotním problému, se léčilo 33 % mužů a 19 % žen. Cílových hodnot v rámci léčby (kontroly) bylo dosaženo u 19 % mužů a 32 % žen.

Diabetes

- Diabetes byl zjištěn u 7,6 % mužů a 3,7 % žen.
- O svém zdravotním problému nevědělo 23 % u mužů a 24 % žen s diabetem.

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

- Hodnoty glykovaného hemoglobinu v pásmu prediabetu mělo 24 % sledované populace, hodnoty se zvyšovaly s věkem, u osob ve věku 55-64 let bylo v pásmu prediabetes 34 % žen a 43 % mužů.
- 77 % mužů a 76 % žen s již diagnostikovaným diabetem se léčilo. Úspěšné léčby ($HbA1c \leq 53$ mmol/mol) však nebylo u části z nich dosaženo (u 23 % mužů a u 20 % žen).

Nadváha

- Průměrná hodnota BMI v mužské části populace byla $28,3 \text{ kg/m}^2$, mezi ženami potom $26,8 \text{ kg/m}^2$.
- Nad hranici normální hmotnosti se dle hodnot BMI pohybuje 67 % populace (77 % mužů a 56 % žen).
- Do kategorie obezita dle hodnot BMI spadá 33 % mužů a 26 % žen.
- Hodnota BMI (na základě vlastní deklarace výšky a váhy) byla u 20 % respondentů nižší o více než 2 kg/m^2 v porovnání s hodnotou BMI na základě měření.
- Průměrná hodnota obvodu pasu byla 98,4 cm u mužů a 86,8 cm u žen.
- Vysoké riziko kardiovaskulárních onemocnění (KVO) plynoucí z abdominální obezity bylo zjištěno u 39 % mužů a 42 % žen, zvýšené riziko potom u 23 % mužů a 24 % žen.
- Vyšší než doporučenou hodnotu obvodu pasu má 64 % populace.

Tyreopatie

- Dysfunkce štítné žlázy na základě měření tyreoidálního hormonu TSH byla zjištěna u 4,4 % mužů a 6,5 % žen.
- Prevalence tyreopatie se vyskytovala u 5,6 % mužů a 15,6 % žen.
- O svém onemocnění vědělo 22 % mužů a 85 % žen, léčbu užívalo 21 % mužů a 84 % žen.
- Úspěšné léčby (kontroly) na základě měření TSH dosáhlo 100 % mužů a 70 % žen se znalostí svého onemocnění.

Využívání preventivní péče

- Preventivní prohlídku u praktického lékaře absolvovalo v posledním roce 50 % mužů a 43 % žen, před 1-3 lety bylo vyšetřeno cca 41 % mužů a 45 % žen. U 9 % mužů a 12 % žen byl interval od poslední preventivní prohlídky delší než 3 roky.
- V posledním roce byl krevní tlak změřen zdravotnickým pracovníkem u 63 % mužů a 64 % žen. V posledních třech letech pak bylo měření provedeno téměř u celé populace, a sice u 94 % mužů a 96 % žen.
- Hladina cholesterolu v krvi byla v posledním roce zjišťována u cca 52 % respondentů. U 35 % respondentů byla hladina cholesterolu vyšetřena před 1-3 lety a 13 % respondentů bylo vyšetřeno před více než 3 roky.
- V posledním roce bylo provedeno měření hladiny cukru v krvi u 50 % respondentů, dalším 37 % respondentům bylo toto měření provedeno před 1-3 lety. Interval více než 3 roky od vyšetření uvedlo cca 13 % respondentů. Podíl mužů a žen se v jednotlivých kategoriích nelišil.

Metabolický syndrom

- Metabolický syndrom byl zjištěn u 38,1 % mužů a 28,0 % žen.
- Podíl osob s metabolickým syndromem narůstal s věkem, od 10,0 % ve věkové skupině 25-34 let po 53,8 % ve věkové skupině 55-64 let.

Charakter šetření EHES byl pouze screeningový, tzn., sloužil k populačnímu odhadu prevalence sledovaných parametrů a to na základě jak subjektivních dat (dotazník EHIS), tak objektivních dat (zdravotní vyšetření EHES). Na základě naměřených výsledků nebyla stanovena žádná diagnóza. Pokud byl identifikován parametr, který nebyl v normě, byla respondentům doporučena návštěva praktického lékaře k opakovanému měření případně k provedení doplňujících vyšetření.

Celá publikace Zdravotní stav české populace - výsledky studie EHES 2019 ke stažení [zde](#) (2,40 MB).